

Onderwerp: Uitvoeringsbesluiten transitie sociaal domein (december 2014)

BBV nr: 2014/462684

1. Inleiding

Voorliggende vierde nota uitvoeringsbesluiten transitie sociaal domein, betreft de afhandeling van het investeringsagenda basisinfrastructuur en de afhandeling van enkele moties. De volgende onderwerpen komen aan de orde:

- Basisinfrastructuur: van innovatie naar investering
- Innovatieregeling 2015
- Motie 'Liever rijk dan kwijt'
- Motie 'regionale ombudsfunctie sociaal domein'
- Aanpassen mandateringen sociaal domein
- Monitoring en sturing sociaal domein
- Onderwerpen stand van zaken: verevening Jeugd, sociaal wijkteam, privacy en communicatie

2. Besluitpunten college

1. Het college besluit ten behoeve van de kanteling dagbesteding van specialistische zorg naar basisinfrastructuur een subsidie te verlenen ad € 300.000 in 2015 aan Dock en Haarlem Effect.
2. Het college besluit ten behoeve van versterking mantelzorgondersteuning een subsidie te verlenen ad € 529.250,- in 2015 aan Tandem.
3. Het college besluit ten behoeve van versterking vrijwillige inzet ad € 100.000 te bestemmen voor een aantal pilotprojecten in 2015.
4. Het college besluit de in de begroting opgenomen middelen voor het innovatiebudget 2015 te bestemmen voor innovaties vooruitlopend op en conform het collegevoorstel 'subsidie-uitvraag basisinfrastructuur 2016'.
5. Het college en de burgemeester, een ieder voor zover het zijn bevoegdheid betreft besluiten de bestaande gemeentelijke mandateringsregeling aan te passen naar aanleiding van de nieuwe respectievelijk aangepaste wettelijke bevoegdheden van het college ingaande 1 januari 2015 inzake jeugdhulpverlening, maatschappelijke ondersteuning en participatie.
6. De kosten van het besluit komen ten laste van de in de begroting gereserveerde middelen.
7. De betrokkenen worden geïnformeerd over het besluit.
8. Het besluit wordt ter bespreking aangeboden aan de commissie Samenleving.

3. Beoogd resultaat

Met voorliggende uitvoeringsbesluiten zet de gemeente Haarlem nieuwe stappen in de implementatie van de transitie sociaal domein richting 1 januari 2015.

Tot slot betreft het college hiermee de commissie Samenleving bij de nadere uitwerking van het implementatieproces sociaal domein.

4. Argumenten

Van innovatie naar investering

In november 2013 heeft de raad de bestemming voor het innovatiebudget 2014 bepaald¹ en gericht op innovaties die samenhangen met het belang dat we hechten aan versterking van vrijwillige inzet, mantelzorgondersteuning en de kanteling van dagbesteding naar de basisinfrastructuur.

Voor de innovaties vrijwillige inzet, mantelzorgondersteuning en dagbesteding hebben we concrete plannen van aanpak gevraagd die ons handvatten zouden geven voor de structurele investeringsagenda voor de basisinfrastructuur. Tijdens de netwerkbijeenkomst van oktober jongstleden hebben vertegenwoordigers van welzijn- en zorgaanbieders, participatieraad, corporaties en andere belanghebbenden ook over deze thema's gesproken. Mede op basis daarvan komen we tot de volgende structurele investeringen:

- Kanteling dagbesteding: € 300.000
- Versterken mantelzorgondersteuning: € 529.250
- Versterken vrijwillige inzet: € 100.000

Basisinfrastructuur: kanteling dagbesteding

In de beleidskaders Jeugd en Awbz² – door de raad in januari 2014 vastgesteld – is al vermeld dat ‘de mogelijkheid bestaat dat er vanuit de rijksmiddelen betrokken bij de decentralisatie Jeugd en Awbz ook nog een extra investering wordt gedaan in de basisinfrastructuur. Deze investering zal altijd gericht zijn op het voorkomen, vertragen of verkorten van het beroep op specialistische ondersteuning of het kantelen van individuele voorzieningen uit de huidige Awbz en Jeugd naar collectieve voorzieningen in de basisinfrastructuur’.

Dock en Haarlem Effect hebben in opdracht van de gemeente in het kader van het Innovatiebudget 2014 een plan van aanpak kanteling dagbesteding gemaakt. In deze ‘businesscase’ beschrijven de organisaties welke investeringen er nodig zijn in het welzijnswerk om per saldo een grotere besparing te behalen in specialistische voorzieningen voor dagbesteding. Dit wordt gedefinieerd als de “kanteling dagbesteding”.

Welzijnsorganisaties leveren collectieve voorzieningen en zorgen ervoor dat mensen initiatief kunnen nemen om activiteiten te organiseren met anderen. De kwetsbare Haarlemmers die nu gebruik maken van dagbesteding begeleid door zorgmedewerkers en veelal op een afgezonderde (zorg)locatie, kunnen baat hebben bij de aanpak die welzijn eigen is. Zij doen mee in de buurt, met de buurt en praten mee over wat zij interessant vinden en willen ondernemen.

Het integreren van kwetsbare Haarlemmers in het wijkgerichte welzijnswerk is een uitdaging maar ook de kernactiviteit van de welzijnsorganisaties. Dock en Haarlem Effect bieden in gezamenlijkheid een voorstel aan, om de nieuwe doelgroepen optimaal te kunnen laten meedoen aan collectief aanbod, langer zelfredzaam te laten zijn en daarbij ondersteuning en

¹ Nota ‘uitwerking doelen en effecten sociaal domein en transitie basisinfrastructuur’, 2013/368525

² Raadsbesluit beleidskaders Zorg voor Jeugd, Awbz, Participatiewet en Wmo (transitieplan specialistische ondersteuning sociaal domein), 2013/469125

begeleiding te bieden. Beide organisaties bouwen voort op opgedane ervaringen, bijvoorbeeld in de Wijkplaats in samenwerking met zorgorganisaties, en het wijkgericht werken met kwetsbare groepen. Ze werken met de buurt samen en anticiperen op de vraag uit de buurt of ondersteunen initiatieven van buurtgenoten. Deze werkwijze verandert niet, maar de samenleving verandert wel: bewoners, zelforganisaties en buurtondernemingen nemen tal van initiatieven met betekenis voor de dynamiek in de buurt. Ook de nieuwe doelgroep die in toenemende mate van collectief aanbod gebruik zal maken, woont in de buurt en zullen wij verbinden met de buurt, buurtinitiatieven en buurtgenoten.

De gemeente Haarlem heeft het plan van aanpak getoetst aan eigen onderzoek naar kantelingsmogelijkheden³ en is van oordeel dat per 2015 uitvoering gegeven moet worden aan dit plan van aanpak. De kosten van het plan bedragen € 300.000,-. Hiervan is € 200.000,- gereserveerd uit de decentralisatiemiddelen Awbz. Daarnaast heeft de gemeenteraad in november 2013 € 100.000,- gereserveerd voor kanteling dagbesteding bij de behandeling van de transitienota basisinfrastructuur⁴.

Basisinfrastructuur: versterking mantelzorgondersteuning

Tandem heeft in opdracht van de gemeente in het kader van het Innovatiebudget 2014 een plan van aanpak versterking mantelzorgondersteuning gemaakt. Dit plan van aanpak is getoetst bij de verschillende partners in de stad en zijn het college is van oordeel dat per 2015 uitvoering gegeven moet worden aan dit plan van aanpak. Het betreft de volgende speerpunten in 2015:

- *Plan van aanpak respijtzorg (€ 234.000)*

Het bemiddelen tussen vraag en aanbod van mantelzorgers aan respijtvorzieningen door inzet van een respijtmakelaar. Het wegnemen van kwalitatieve en kwantitatieve verschillen tussen vraag en aanbod. Daarnaast wordt voorzien in een klein budget voor het direct kunnen inkopen van een respijtplaats bij acute crisissituaties.

- *Plan van aanpak Netwerkscan (€ 15.000)*

Een goed netwerk kan mantelzorgers ondersteunen in hun zorg voor anderen. Met de ontwikkeling van de compacte netwerkscan komt een laagdrempelig en voor alle partijen (o.a. mantelzorgers, huisartsen, medewerkers thuiszorg en welzijn) toepasbaar instrument beschikbaar waarmee een sociaal netwerk snel in kaart kan worden gebracht en ingezet.

- *Plan van aanpak De Jonge Mantelzorger (€ 40.000)*

Een kwart van de jongeren groeit op in een gezin met een ouder of broer/zus die chronisch ziek of gehandicapt is of psychiatrische problemen heeft. De druk op jonge mantelzorgers wordt door de veranderingen in de zorg steeds groter, terwijl er nauwelijks aandacht is voor deze specifieke doelgroep. Mede aan de hand van een lesprogramma worden jonge mantelzorgers beter bereikt, meer bewust en kan er gericht ondersteuning aan hen worden geboden. Daarnaast worden zij geattendeerd op de betekenis die zij zelf voor (jonge) mantelzorgers in hun omgeving kunnen hebben (buurt, sport, klas, etc.)

- *Plan van aanpak Verbeteren Bereik Mantelzorgers (€ 147.500)*

Net als in 2009 wil de gemeente door middel van een huis-aan-huis brievenactie mantelzorgers bereiken die nog niet in beeld zijn en hen uit te nodigen zich aan te sluiten bij het netwerk van Tandem. Op deze wijze kunnen meer mantelzorgers daarna actief worden

³ Onderzoek naar kantelingsmogelijkheden in Haarlem, HHM-rapport, 2013

⁴ Nota 'uitwerking doelen en effecten sociaal domein en transitie basisinfrastructuur', 2013/368525 2014/462684 Uitvoeringsbesluiten transitie sociaal domein (december 2014)

geïnformeerd over onderwerpen die voor hen van belang zijn en kan er ook meer preventieve inzet worden gerealiseerd om overbelasting van mantelzorgers te voorkomen. Elke nieuwe aanmelding wordt door een team van Tandem persoonlijk benaderd. Aan de brievenactie wordt een Irischeque van € 20 gekoppeld voor mantelzorgers die zich op deze wijze aanmelden bij Tandem. Daarnaast krijgen de mantelzorgers die al (kosteloos) ingeschreven staan bij Tandem ook deze Irischeque.

- *Extra inzet Mantelzorgconsulent Dementie (€ 24.500)*

De hervormingen in de langdurige zorg hebben mede tot doel mensen zo lang mogelijk in eigen woon/thuisomgeving te kunnen laten blijven. Mantelzorgers van mensen met dementie (ook vaak inwonende mantelzorgers) zijn vaak kwetsbaarder en minder vitaal in het organiseren van de ondersteuning in het eigen netwerk. 2015 is een overgangsjaar in het casemanagement dementie, waarbij de nadruk al meer ligt bij het coördineren van de zorg (als die er is) en steeds minder op het ondersteunen van de mantelzorger. Tandem zet met name voor deze groep een aantal uren per week een specifieke Mantelzorgconsulent Dementie in, om deze groep mantelzorgers te begeleiden/ondersteunen bij het thuis kunnen blijven verzorgen van hun naasten.

- *Ondersteuning mantelzorgers bij het onderzoeksgesprek Wmo (€ 17.500)*

Het ondersteunen van de mantelzorger bij het onderzoeksgesprek Wmo ('keukentafelgesprek').

- *Trainingen mantelzorgers (€ 18.500)*

Trainingen gericht op het toerusten van mantelzorgers toerusten voor het samenspel tussen de formele en informele zorg. Daarnaast mantelzorgers deskundigheid aanvullen op gebied van ziektebeelden (o.a. dementie en ziekenverzorging thuis) en hen leren om te gaan met de beperkingen van degenen die verzorgd wordt.

- *Werving en trainingen zorg (respijt)vrijwilligers dementie (€ 25.000)*

Het hebben en behouden van vrijwilligers om te kunnen worden ingezet als respijt- of zorgvrijwilliger, specifiek op het gebied van dementie. Dit betreft een kwetsbare groep verzorgden en mantelzorgers, waar specifieke training voor nodig is. Verwachting is dat deze groep zal toenemen.

- *Training medewerkers gemeente (telefoonteam/WMO-casemanagers (€ 7.250)*

Doel: Via compacte workshops betere informatieverstrekking over mantelzorgondersteuning, herkennen en signaleren van mantelzorger(s) en hun belastbaarheid en medewerkers leren doorvragen op mogelijkheden mantelzorg en netwerk. Activiteiten: Ontwikkelen van een training + materiaal/ kennis document herkennen/signaleren, verzorgen van de trainingen, evalueren van de trainingen, ontwikkelen handzaam instrument (checklist) voor herkennen en signaleren.

Bij bovenstaande projecten maakt Tandem gebruik van de deskundigheid en het netwerk van Platform Belangenbehartiging Mantelzorg.

Basisinfrastructuur: versterking vrijwillige inzet

Het plan van aanpak vrijwillige inzet vergt op korte termijn een nadere analyse. Haarlem scoort landelijk gezien goed als het gaat om vrijwillige inzet. Veel Haarlemmers zijn bereid vrijwillig iets voor een ander te betekenen, in georganiseerd als ook in ongeorganiseerd verband.

In de basisinfrastructuur zien we de rol van de professional veranderen van uitvoerder naar begeleider en coördinator van vrijwilligers. Daarnaast komen er nieuwe doelgroepen in de basisinfrastructuur die een andere inzet en professionaliteit vragen van de professionals, al dan niet vrijwillig.

De zorgaanbieders zijn steeds actiever bezig met het betrekken van vrijwilligers naast hun professionals. Dat maakt ook onderdeel uit van de transformatieopgave die we hebben vastgelegd in de inkoopdocumenten voor voorzieningen voor Jeugd en Wmo.

Er ontstaat kortom een nieuwe balans tussen vrijwillige inzet en professionele inzet, zowel in de basisinfrastructuur als in de specialistische ondersteuning. Deze kanteling waarbij vrijwillige inzet eerder in beeld komt gaat echter niet vanzelf. Dit vraagt om een gedegen analyse die leidt tot een strategie om vrijwillige inzet duurzaam te kantelen. Hiervoor is een regisserende en faciliterende rol van de gemeente nodig.

Wij stellen voor om in het eerste kwartaal van 2015 een nadere analyse van bovenstaande te presenteren en deze analyse vervolgens in de vorm van enkele pilotprojecten ook daadwerkelijk te toetsen aan de praktijk.

Basisinfrastructuur: Innovatiebudget 2015

In 2015 staat in de programmabegroting het innovatiebudget ad € 200.000 opgenomen.

Onlangs is de nota ‘subsidies basisinfrastructuur sociaal domein vanaf 2016 (2014/420648) in de commissie Samenleving behandeld. Hierin wordt onder andere voorgesteld om prikkels tot vernieuwing (inhoud en aanbieders) mogelijk te maken door een budget vrij te maken voor (kleinschalige) initiatieven, met de mogelijkheid deze te implementeren in het reguliere aanbod.

Voorgesteld wordt om het innovatiebudget 2015 in te zetten voor vergelijkbare initiatieven in de basisinfrastructuur in 2016.

Motie ‘liever rijk dan kwijt’

De gemeenteraad heeft op 2 oktober 2014 de motie “liever rijk dan kwijt” aangenomen. In deze motie wordt het college opgedragen:

Motie “liever rijk dan kwijt”

- De organisaties die menen te beschikken over toegepaste kennis en relevante netwerken en die voor deze taken geen rol hebben gekregen binnen de basisinfrastructuur, spoedig uit te nodigen om met concrete voorstellen te komen om de netwerken te borgen en door te ontwikkelen zodanig dat ze kunnen worden ingezet in de domeinen armoede, onderwijs en arbeid, ouderbetrokkenheid, diversiteit en integratie voor een overbruggingsperiode tot eind 2015;
- Deze organisaties te (laten) faciliteren om ze onafhankelijk te maken van jaarlijkse subsidiering.
- Als er concrete goede voorstellen komen, de dekking hiervan te vinden in het kader van armoedebeleid en de innovatieprojecten in het sociaal domein (vrijwillige inzet).
- Bij de organisaties die nu reeds vallen binnen de basisinfrastructuur aandacht te vragen voor deze vorm van netwerkontwikkeling binnen de reeds toegekende middelen.

2014/462684 Uitvoeringsbesluiten transitie sociaal domein (december 2014)

- Uiterlijk 15 september 2015 een voorstel te doen over de wijze waarop deze netwerkvorming structureel wordt ingebed in het beleid.

In de afgelopen periode heeft het college met de vier betrokken organisaties gesproken. Daarbij zijn de volgende conclusies getrokken:

Voor het COC geldt dat zowel het netwerk als de specifieke expertise van het COC niet in gevaar komt als gevolg van de lagere subsidieverlening voor de basisinfrastructuur. Op basis van incidentele opdrachten vanuit diverse geledingen, waaronder een mogelijk vervolg op het gemeentelijk koplopersproject maakt dat deze behouden blijft voor de stad.

Platform Minima Organisaties heeft aangegeven geen projectvoorstellen uit te kunnen voeren als niet ook hun basisfuncties structureel worden gesubsidieerd. Juist deze inzet is in het beoordelingsproces van subsidies basisinfrastructuur niet langer gesubsidieerd. Hoewel PMO een andere mening is toegedaan, zal een groot aantal leden van PMO ook actief blijven zonder subsidie van PMO. Veel leden hebben namelijk een eigenstandige financiering, denk aan de aangesloten vakbonden, Stem in de Stad of Vluchtelingenwerk. Het netwerk en de expertise van deze organisaties gaat hiermee niet verloren voor de stad. PMO heeft wel een projectplan ingediend rondom het communicatieplan minimabeleid. Om het bereik van bijzondere bijstand en minimaregelingen te vergoten, vindt er binnenkort een bijeenkomst plaats waarvoor een groot aantal organisaties zich heeft aangemeld. Al deze organisaties hebben de bereidheid uitgesproken om een bijdrage te leveren aan het communicatieplan, met deze organisaties stelt de gemeente een gezamenlijk communicatieplan op. Conclusie is dan ook dat het netwerk en de expertise van de aangesloten organisaties bij PMO ook voor de toekomst behouden blijft voor de stad⁵.

Platform Belangenbehartiging Mantelzorg is in overleg met Tandem om een aandeel te nemen in de uitvoering van de plannen van aanpak versterking mantelzorgondersteuning. Dat betekent dat de expertise en netwerkfunctie van het platform behouden blijft voor de stad.

Tenslotte is gesproken met ISP, ondanks het gegeven dat hun subsidieaanvraag geen onderdeel uitmaakte van collectieve belangenbehartiging. Ook op basis van dit gesprek is er geen aanleiding om alsnog subsidie dan wel een opdracht te verlenen. De motivatie om de subsidieaanvraag van ISP af te wijzen op grond van dubbelingen en overlap met vergelijkbare functies in de stad en op basis van kwaliteit zijn onveranderd. De expertise van ISP is daarnaast ook aanwezig bij andere partners in de stad.

Motie ombudsfunctie

De gemeenteraad heeft op 30 oktober de motie “regionale ombudsfunctie sociaal domein” aangenomen. In deze motie wordt het college opgedragen:

⁵ De gemeenteraad heeft op 11 september 2014 de volgende motie ‘voor minima met minima’ aangenomen: "In samenwerking met informeel en formeel georganiseerde Haarlemse netwerken die dagelijks in contact komen met minima doelgroepen of daarvan zelf onderdeel zijn, waaronder zelforganisaties, belangenbehartigers, sociale wijkteams, de voedselbank en welzijnsorganisaties, wordt een communicatieplan opgesteld". Deze motie is op dit moment in voorbereiding, waarbij een groot aantal van de genoemde organisaties zijn uitgenodigd.

Motie “regionale ombudsfunctie sociaal domein”

In overleg met de samenwerkende IJmond en Zuid-Kennemerland gemeenten uiterlijk op 1 januari 2014 een eerste verkenning te hebben gedaan naar het instellen van een onafhankelijke regionale sociale ombudsfunctie binnen IJmond en Zuid Kennemerland en daarvan terugkoppeling te geven aan de Raad. De ombudsfunctie is een laagdrempelige voorziening waar iedereen die voorzieningen van de gemeente of haar partners ontvangt, of professionals die hierbij betrokken zijn, meldingen of signalen kan inbrengen over eventuele misstanden in het sociaal domein of suggesties ter verbetering kan doen.

Advies Nationale Ombudsman

Naar aanleiding van de motie is overlegd met de Nationale Ombudsman. Allereerst is de Nationale Ombudsman van mening dat er al een ombudsfunctie is en dat er ook maar één kan zijn: de Nationale Ombudsman. Het inrichten van lokale ombudsfuncties maakt het er voor de burger niet duidelijker op.

Daarnaast adviseert de Nationale Ombudsman nadrukkelijk dat de aandacht allereerst gericht moet zijn op een goed ‘keukentafelgesprek’ (de onderzoeksfase in de Wmo en het gezinsplan in de Jeugdzorg). Als dit niet tot een voor de burger voldoende resultaat leidt, dan is de eerste route: terug naar het gesprek.

Voorts moet er sprake zijn van goede klachtprocedures bij de zorgaanbieders zelf en een adequate rapportage over aard, omvang en afhandeling van deze klachten aan de opdrachtgevende gemeenten.

Advies portefeuillehoudersoverleg

In het regionaal portefeuillehoudersoverleg sociaal domein is geïnventariseerd in welke gemeenten de motie is overgenomen door de gemeenteraden en hoe de verschillende colleges willen omgaan met de uitwerking van de motie.

De motie is in de hele regio IJmond, Zuid-Kennemerland ingediend en aangenomen. In Haarlemmermeer is de motie ingetrokken omdat het de indieners van de motie om mediation ging. In Zandvoort is deze motie niet ingediend.

Het advies van de Nationale Ombudsman sluit aan bij de visie van het portefeuillehoudersoverleg.

Relatie met toezichthouder Wmo

Er zijn verschillende manieren waarop kwaliteit van zorg en toezicht op de (nieuwe) taken kan worden vormgegeven. Voor de Jeugdzorg is het toezicht wettelijk landelijk geregeld. Voor de Wmo dienen de gemeenten een toezichthouder aan te wijzen.

Er is overlap in de wettelijk vastgelegde opdracht voor de toezichthouder Wmo en de strekking van de motie. Een aantal functies die in de toelichting op de wet zijn beschreven, komen in grote mate overeen met de motie van de raad.

Om dubbelingen te voorkomen en het ook voor de burger nog inzichtelijk te houden, is een duidelijk onderscheid wenselijk.

Het streven is om de toezichtsfunctie Wmo ook in regionaal verband vorm te geven en op korte termijn hierover een voorstel aan de colleges voor te leggen. Wel wachten we de door de VNG aangekondigde handreiking op dit onderdeel af.

Conclusie

De kwaliteitseisen zijn opgenomen in inkoopdocumenten en contracten met zorgaanbieders, waaronder rapportages over aard, omvang en afhandeling van klachten.

We hebben de zorgaanbieders zelf een actieve rol gegeven in de toegangsprocessen voor Wmo en Jeugd, zodat de onderzoeksgesprekken door zorgprofessionals worden gevoerd. Daarbij is het voor de burger mogelijk om cliëntondersteuning te krijgen bij het formuleren van zijn/haar vraag, het voeren van dit gesprek en het eventueel indienen van een uiteindelijke aanvraag voor ondersteuning.

Pas in laatste instantie kan de individuele burger tenslotte een beroep doen op de Nationale Ombudsman.

Er dreigt tenslotte overlap te ontstaan in de nog aan te stellen toezichtsfunctie Wmo en de rol van de regionale ombudsfunctie.

Twee scenario's

Met bovenstaande verkenning hebben we uitvoering gegeven aan de motie. Gelet op bovenstaande zijn er twee vervolgsenario's denkbaar:

1. Gelet op het advies van de Nationale Ombudsman en het portefeuillehoudersoverleg inzetten op cliëntondersteuning en mediation⁶;
2. Gelet op het voorkomen van overlap een duidelijke functie- en taakafbakening te creëren voor een regionale ombudsfunctie naast een regionale toezichthouder.

Graag gaat het college met de raad hierover nader in overleg.

Mandateringen sociaal domein

Voor de uitvoering van de nieuwe taken op het gebied van voorzieningen voor Jeugd en Wmo, zijn er verschillende wijzigingen in het mandateringsbesluit noodzakelijk. De mandateringen sociaal domein zullen na vaststelling worden verwerkt in het gemeentebrede mandatenregister.

Monitoring en sturing in het sociaal domein

Het zorgstelsel wordt met ingang van 1 januari 2015 ingrijpend veranderd. De gemeenten worden met de decentralisaties in het sociaal domein verantwoordelijk voor veel nieuwe zorgtaken. Met de stelselwijziging wil het kabinet bereiken dat burgers beter kunnen participeren in de samenleving, dat overheidsmiddelen effectiever en efficiënter ingezet worden en dat de overheid en betrokken instellingen beter in staat worden gesteld effectieve zorg en ondersteuning te bieden.

De stelselwijziging gaat gepaard met bezuinigingen en onduidelijk is nog of binnen het macrobudget dat door het Rijk beschikbaar is gesteld, de zorgcontinuïteit waar gemeenten toe verplicht zijn, gerealiseerd kan worden. Het macrobudget is verdeeld over gemeenten, gebaseerd op een groot aantal aannames en onvolledige gegevens.

⁶ Dit komt overeen met het aanbod dat eerder Zorgbelang heeft gedaan en waarover de raad is geïnformeerd in de brief 'stand van zaken motie ombudsfunctie', 21 oktober 2014, 2014/389521 2014/462684 Uitvoeringsbesluiten transitie sociaal domein (december 2014)

Binnen het sociaal domein is monitoren en (bij)sturen daarom een belangrijke opgave voor 2015 en verder. Echter, pas in de loop van 2015 beschikken we over voldoende betrouwbare en volledige gegevens om eerste analyses te kunnen maken:

- Onze informatie is op dit moment in hoge mate gebaseerd op de onvolledige gegevens-overdrachten van het Rijk, Vektis en van zorgaanbieders.
- De eerste financiële gegevens komen pas na het eerste kwartaal van 2015 beschikbaar op basis van facturatie van contractpartners en verwerking van eigenbijdragen door het CAK.
- De eerste managementrapportages van contractpartners komen pas na het eerste kwartaal van 2015 beschikbaar.

Het inzetten van P&C-instrumenten en scenario's is hier van belang. Om deze reden zien we 2015 als jaar van de nulmeting, de start van een ontwikkeltraject dat nog zeker enige jaren in beslag zal nemen.

Dit betekent dat we pas op basis van de werkelijke realisatiecijfers na 2015 een eerste inzicht krijgen op volumes, budgetontwikkeling en trends (zoals vraagontwikkeling, demografische ontwikkelingen). Dit komt overigens overeen met onze ervaringen bij de invoering van de Wmo in 2007.

In de bijlage gaan wij uitgebreid in op de wijze waarop de gemeente monitoring en sturing in het sociaal domein gaat organiseren. Ook is toegevoegd de conceptindicatoren die landelijk per 2015 worden opgenomen in de monitor www.waarstaatjegemeente.nl. Het is nog niet duidelijk op welk moment in 2015 deze informatie landelijk beschikbaar komt.

Overige onderwerpen stand van zaken

Vereveningsvoorstel Jeugd

De gemeenten in Zuid Kennemerland hebben afspraken gemaakt om een gezamenlijk vereveningsvoorstel aan de gemeenteraden voor te leggen. Het betreft een vereveningsvoorstel ten aanzien van de ingekochte diensten Jeugd en Opvoedhulp, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering en JeugdzorgPlus.

De basis hiervoor ligt in de wens om er samen voor te zorgen dat de zorg voor jeugd in onze regio goed is geregeld en kinderen niet de dupe mogen worden van schotten, ook niet die tussen gemeenten.

We hebben een simpel en werkbaar model uitgewerkt, aan de hand van de volgende uitgangspunten:

1. De kosten voor de genoemde ingekochte diensten worden verdeeld naar rato van het macrobudget. Dit betekent dat:
 - a. Elke gemeente vooraf op basis van de verkregen rijksbijdrage een percentage van de *begrote kosten* voor deze voorzieningen betaalt uit het -eigen - hiervoor gereserveerde gemeentelijk budget.
 - b. Verrekening op daadwerkelijk gebruik naar gemeente gebeurt met gesloten beurs (feitelijk niet): voorcalculatie is nacalculatie, maar nacalculatie gebruiken we wel om een nieuwe voorcalculatie te maken.
 - c. De gemeenten bij hogere kosten deze kosten achteraf *verevenen* naar dezelfde verdeelsleutel:

- naar rato van het macrobudget.
2. De periode voor verevening 1 jaar is (2015).
 3. Vereveningsafspraken alleen gelden voor de voorzieningen Jeugd en Opvoedhulp, Jeugdbescherming en Jeugdreclassering en JeugdzorgPlus.

Het voorstel voor verevening vergt een raadsbesluit van de samenwerkende gemeenten. Dit wordt in het eerste kwartaal 2015 aan de gemeenteraad aangeboden.

Stedelijke uitrol sociaal wijkteam

De stedelijke uitrol van de sociaal wijkteams, zoals eerder in de commissie Samenleving is besproken, verloopt goed. Per 1 januari 2015 zijn er acht teams actief, allen vanuit verschillende locaties in de stad. Bij de keuze voor de locaties zijn de volgende criteria gehanteerd:

- Aansluiting zoeken bij bestaande wijkvoorzieningen;
- Ontmoetingsplaats voor professionals, mantelzorgers en vrijwilligers waar kennisdeling plaats kan vinden en waar de integrale aanpak wordt ondersteund;
- De locatie moeten bekend en zichtbaar zijn in de wijk
-

Privacy

In september heeft er een werksessie plaatsgevonden met het Ministerie van BZK, KING (VNG) en het College Bescherming Persoonsgegevens over verschillende privacyaspecten in het sociaal domein. Over de wijze waarop de privacy binnen het sociaal domein is georganiseerd, is de commissie door middel van een brief geïnformeerd. Daarbij was tevens het privacyconvenant voor de sociaal wijkteams en een voorbeeld bewerkersovereenkomst gevoegd.

Communicatie

In september is er een huis-aan-huis-krant verschenen over de veranderingen in het sociaal domein. Een tweede 'sociaal domein krant' is onlangs verschenen. Daarnaast hebben de zorgaanbieders vanuit hun eigen verantwoordelijkheid hun eigen communicatieplan uitgevoerd richting hun cliënten. In de veel gevallen is dat in overleg met de gemeente gebeurd.

Na de vaststelling van de verordeningen door de raad op 30 oktober, en de gefaseerde gegevensoverdrachten van het Rijk zijn inmiddels alle cliënten die nu in zorg zijn persoonlijk schriftelijk geïnformeerd over de wijzigingen in het sociaal domein.

Voor Jeugd is dit verzorgd door de jeugdzorgaanbieders en het CJG. Daarnaast zijn alle houders van een PGB-jeugd naast een brief van de gemeente ook telefonisch benaderd.

Voor Wmo geldt dat in september cliënten hulp bij het huishouden door de gemeente zijn geïnformeerd. In december zijn alle overige cliënten geïnformeerd, inclusief Beschermd Wonen.

In oktober hebben de cliënten in de Wet werk en bijstand – straks Participatiewet - een algemene brief gekregen over de wijzigingen. Alleenstaande ouders die geen belastingtoeslag meer krijgen hebben vervolgens een persoonlijke brief gekregen. In december ontvangen de overige alleenstaande ouders ook een persoonlijke brief.

Eveneens in december krijgen de inwoners die op de wachtlijst Wet Sociale Werkvoorziening staan, een brief dat deze komt te vervallen doordat het Rijk de instroom in de Wsw heeft gestopt.

Vanaf januari krijgen inwoners die te maken krijgen met de kostendelersnorm persoonlijk bericht.

5. Risico's en kanttekeningen

Kwaliteits- en toezichtsfuncties

Er is een heldere analyse nodig hoe de verschillende kwaliteits- en toezichtfuncties in het sociaal domein zich tot elkaar verhouden. Het risico van overorganiseren is aanwezig. Een andere analyse moet inzichtelijk maken welke functies er zijn en of er dan alsnog aanleiding is aanvullende functies, waaronder een eventuele ombudsfunctie, te organiseren.

Sturingsinformatie pas in de loop van 2015 beschikbaar

Monitoren en (bij)sturen is een belangrijke opgave voor 2015 en verder. Echter, pas in de loop van 2015 beschikken we over voldoende betrouwbare en volledige gegevens om eerste analyses te kunnen maken.

6. Uitvoering

In het voorjaar 2015 worden voorstellen voorbereid over onder meer: de inrichting van de toezichtsfunctie Wmo, de actualisering van de verordeningen sociaal domein op basis van de laatste VNG-modelverordeningen, het raadsbesluit verevening jeugd.

Met dit besluit worden de moties “liever rijk dan kwijt” en “regionale ombudsfuncties sociaal domein” afgedaan.

7. Bijlagen

- Bijlage 1a: Monitoring en sturing
- Bijlage 1b: Concept indicatoren www.waarstaatjegemeente.nl
- Bijlage 2: Mandateringsbesluiten sociaal domein

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester